

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	26 mei 2026	n.v.t.

Onderwerp

Kadernota 2027-2030

Advies

1. Vast te stellen het Statenvoorstel voor de Kadernota 2027-2030;
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de Kadernota 2027-2030.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:

- Na te gaan of al een zinsnede is opgenomen met betrekking tot de Interbestuurlijke Conferentie, en deze anders toe te voegen.
- In het Statenvoorstel de zin "Daarbij dient ... met name 2027" uit te breiden met "in hoeverre PS ruimte willen houden voor extra wensen binnen de motie genoemde ambitie".
- Wijzigingen van ondergeschikt belang door te voeren..

Bijlagen

- Statenvoorstel - Kadernota 2027-2030
- Kadernota 2027-2030

1 Toelichting voor het College

Voor u ligt het GS-voorstel (2e lezing) met betrekking tot de Kadernota 2027-2030. Ten opzichte van de stukken die in 1e lezing waren geagendeerd zijn de volgende aanpassingen verwerkt:

- In het hoofdstuk 'Onzekerheden met mogelijke impact op de Begroting 2027', onderdeel 'Rente' is de tekst genuanceerder opgeschreven rondom onze inschatting van het aantrekken van leningen. Dit met het oog op de realisatie van afgelopen jaren.
- In de Kadernota is de tekst m.b.t. motie 1812 'Herziening verhoging provinciale motorrijtuigenbelasting positief financieel perspectief meicirculaire 2026' verwijderd. Deze tekst is al opgenomen in het Statenvoorstel. De tekst in het Statenvoorstel is herschreven, zodat dit in lijn ligt met de motie.
- Vanuit team Concernstrategie is een check gedaan of alle belangrijke thema's van dit college aan bod komen in de Kadernota. Dat is het geval. Dit komt o.a. tot uitdrukking in de bestuurlijke inleiding en in het hoofdstuk over onzekerheden met mogelijke impact op de begroting. Opgemerkt wordt dat de bestuurlijke inleiding geen samenvatting is van de Kadernota zelf, maar een selectie bevat van onderwerpen.

Vanuit team Interne Communicatie is een eindredactie gedaan op de teksten. Dit heeft slechts tot beperkte tekstuele aanpassingen geleid (typfouten, etc.).

Dit GS-voorstel stelt het college van GS in staat om een bespreking te voeren over:

1. Het in de Kadernota 2027-2030 opgenomen kader dat zal worden toegepast op de Begroting 2027. Daarbij continueert het college het uitgangspunt uit het coalitieakkoord om een structureel sluitend begrotingssaldo te presenteren;
2. Mede vanwege de toenemende onzekerheden in de wereld is er extra aandacht besteedt aan de paragraaf onzekerheden. Hierin is geschetst in hoeverre geopolitieke ontwikkelingen impact kunnen hebben op de provincie. Hierbij is gebruik gemaakt van de kennis van verschillende disciplines binnen de provincie zoals team internationaal en diverse bestuurs- en domeinstrategen.
3. Anders dan in andere jaren zijn er onder de ambities beleidsmatige teksten opgenomen. Deze zijn grotendeels gebaseerd op de ontwikkelingen die zijn opgenomen in de vast te stellen herziening omgevingsbeleid 2025.

Doel product

De Kadernota 2027-2030 schetst het financiële en beleidsmatige kader dat het uitgangspunt is voor de Begroting 2027. In de bestuurlijke inleiding wordt verwezen naar de opgaven die er voor de provincie liggen op het gebied van financiën, maar ook op welke belangrijke onderwerpen wordt ingezet in de periode 2027-2030. Evenals voorgaande jaren bevat de Kadernota 2027-2030 een bijlage met een totaaloverzicht van financiële voorstellen en ontwikkelingen voor de Ambitie Bereikbaar Zuid-Holland en daarbinnen voor het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI). De daadwerkelijke financiële vertaling daarvan zit om praktische redenen in de Voorjaarsnota 2026.

Algemeen financieel beeld

In de Kadernota is voor 2027 een totaal aan lasten opgenomen van € 1.206,4 miljoen. De baten bedragen € 1.100,4 miljoen. Het verschil van afgerond € 106 miljoen wordt gedekt door het inzetten van bestemmingsreserves en de algemene vrije reserve.

Begrotingssaldo

In de door Provinciale Staten vastgestelde Begroting 2026 (november 2025) rapporteerde de provincie een positief begrotingssaldo (zowel structureel als incidenteel en daarmee ook het totale begrotingssaldo) in het lopende jaar en alle toekomstige jaren.

Het begrotingssaldo is te onderscheiden in het incidentele begrotingssaldo en het structurele begrotingssaldo. Dit laatste saldo geeft weer in hoeverre de provincie in staat is om de structurele lasten te dekken met structurele baten. In de provinciewet (artikel 193, lid 2) staat dat Provinciale Staten er bij het vaststellen van de begroting op letten dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. Provinciale Staten kunnen hiervan afwijken als het aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand wordt gebracht.

In het coalitieakkoord en met de Provinciale Staten is de afspraak gemaakt het structurele begrotingstekort op te lossen vanaf de Begroting 2026. Dit uitgangspunt wordt gecontinueerd voor begrotingsjaar 2027.

Begrotingssaldo Kadernota 2027

Het totale begrotingssaldo voor het jaar 2027 was € 29,7 miljoen (voordelig) na de Begroting 2026 en is door de verwerking van de meerjarige mutaties bij de Voorjaarsnota 2026 € 10,2 miljoen (voordelig). De afname van het voordelige begrotingssaldo met € 19,5 miljoen is toegelicht bij de Voorjaarsnota 2026.

Bij het vaststellen van de originele Begroting 2026 in november 2025 was het structurele begrotingssaldo voor begrotingsjaren 2027-2030 € 29,8 miljoen tot € 54,8 miljoen voordelig. Onderstaande tabel toont zowel het totale begrotingssaldo als de uitsplitsing daarvan naar het structurele begrotingssaldo na verwerking van de bijstellingen in Voorjaarsnota 2026:

Type mutatie (bedragen x € 1 mln)	2027	2028	2029	2030
Structureel begrotingssaldo Begroting 2026	31,6	37,0	59,7	56,6
Verwerking amendementen Begroting 2026	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Structureel begrotingssaldo Begroting 2026, incl. amendementen	29,8	35,2	57,9	54,8
Inzet van middelen investeringsagenda	-13,7	-16,0	-13,7	-9,7
Autonome ontwikkelingen (provinciefonds, mrb, indexering, kapitaalslasten)	21,0	25,7	27,5	22,8
Beklemmingen jaarrekening 2025	-3,0	-1,1	-0,3	-0,2
Effecten van het doorschuiven van middelen naar toekomstige jaren	-7,9	-3,7	3,4	-0,3
Nieuwe voorstellen en de inzet van middelen (vanuit reserves)	-19,1	-21,0	-25,8	-16,3
Herbeoordeling incidenteel - structureel	-1,5	-0,3	-2,2	-0,5
Structureel begrotingssaldo Voorjaarsnota 2026	5,7	18,7	46,6	50,7
Correctie voor de fasering van lasten Investeringsagenda	13,7	16,0	13,7	9,7
Correctie beklemmingen jaarrekening 2025	3,0	1,1	0,3	0,2
Correctie voor de fasering van lasten VJN2026 en eerdere jaren	7,9	3,7	-3,4	0,3
Structureel reëel begrotingssaldo Voorjaarsnota 2026 / Kadernota 2027	30,3	39,6	57,3	60,9

Met name de effecten van de inzet van de investeringsagenda en nieuwe voorstellen met een claim op het begrotingssaldo hebben een negatief effect op het structurele begrotingssaldo. In de jaren 2027 – 2030 is er zodoende sprake van afgerond een structureel saldo tussen ca. € 5,7 miljoen en € 50,7 miljoen. Dit benadrukt ook dat met name op de korte termijn meer druk op het begrotingssaldo staat dan op de middellange- lange termijn. De voornaamste redenen daarvan zijn de inzet van bestemmingsreserves op structurele taken en het doorschuiven van middelen naar toekomstige jaren, waaronder de beklemmingen bij jaarrekening 2025. In het kader van reëel ramen, realisatiekracht, het reduceren van de boeggolf en het creëren van structurele ruimte op de korte termijn, adviseren wij om bij het doorschuiven van lasten te faseren over een periode van circa 5 jaar in plaats van de gangbare 1-2 jaar. Dit zal een extra aandachtspunt zijn bij het opstellen van de Najaarsnota 2026 en Begroting 2027.

In bovenstaande tabel presenteren we ook een structureel reëel begrotingssaldo. Dit saldo komt tot stand door het structureel begrotingssaldo te corrigeren voor budgetten van structurele taken die worden doorgeschoven naar latere jaren. Daarmee schetsen we een reëler beeld van het daadwerkelijke structurele begrotingssaldo. Dit staat in detail toegelicht in het boekwerk Kadernota onder Financiële hoofdlijnen en begroting (Budgettair Kader Begroting 2027 - 2030) - Begrotingssaldo 2027 - 2041 en Algemene reserve.

Bovenstaande saldo is een momentopname gebaseerd op de mutaties die financieel technisch zijn opgenomen tot en met de Kadernota 2027-2030. Dit betekent dat aanvullende besluitvorming met betrekking tot extra inzet van middelen of het doorschuiven van middelen naar toekomstige jaren (die aangemerkt zijn als structurele middelen) een verslechtering van het structurele begrotingssaldo betekent.

Motie 1812 - herziening verhoging provinciale Motorrijtuigenbelasting
Zie hiervoor de tekst in het Statenvoorstel.

Indexeren / prijscompensatie Kadernota 2027-2030

Er vinden bij de Voorjaarsnota en Kadernota geen mutaties plaats op de stelpost prijscompensatie. De stelpost prijscompensatie wordt aangevuld bij de Begroting 2027 (lastenkant). Hier is voor gekozen doordat de prijscompensatie van het rijk wordt verwerkt in de meicirculaire (batenkant). De meicirculaire kan planning technisch niet meer worden verwerkt in de Kadernota en wordt daarom pas verwerkt bij de Begroting 2027. Door de bijstellingen als gevolg van indexatie aan de baten- en lastenkant gelijktijdig te verwerken in de Begroting 2027 wordt voorkomen dat er een ongelijkmatig financieel beeld ontstaat. In de Begroting 2027 kunnen de ambities ook een claim doen op de betreffende stelpost conform de daarvoor geldende afspraken.

Wel hebben we de percentages van de stelposten in kaart gebracht en deze zullen ook ter vaststelling aan PS worden aangeboden als onderdeel van de Kadernota. Verder hebben we de te verwachten omvang van de stelposten in kaart gebracht. Deze omvang is terug te vinden in de Kadernota onder Financiële hoofdlijnen en begroting (Budgettair Kader Begroting 2027 - 2030) – Stelposten.

In het Statenvoorstel is toegelicht dat bij Begroting 2027 rekening wordt gehouden met de ontwikkelingen als gevolg van de oorlog in het Midden-Oosten en het effect daarvan op de wereldwijze energieprijzen.

Arbeidscapaciteit & CAO-ontwikkelingen

De huidige CAO loopt per 1 juli 2026 af. Op het moment van samenstellen van de 1^e lezing GS van de Kadernota is er een concept afspraak over de nieuw af te sluiten CAO vanaf 1 juli 2026. De nieuwe CAO geldt van 1 juli 2026 tot 1 juli 2028. De lonen stijgen per 1 juli 2026 met 2,5%, per 1 januari 2027 met 2,5% en per 1 januari 2028 met 2,2%.

De stelpost looncompensatie voor 2026 is toereikend om de gemaakte CAO-afspraken te dekken. Voor de jaren 2027 en verder is rekening gehouden met de gemaakte CAO-afspraken. Daarnaast is voor 2028 gerekend met 50% van de CPB-index van 3,6%. Voor de jaren 2029 en verder is gerekend met de CPB-indexcijfers.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW : € 0,00
Programma : De Kadernota heeft betrekking op alle ambities
Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Niet van toepassing.

2 Voorafgaande besluitvorming

Niet van toepassing.

3 Proces

Na de 2e lezing worden eventueel opvolgende punten waar nodig cijfermatig en tekstueel verwerkt voordat de stukken bij de griffie worden aangeleverd op woensdag 28 mei.

Datum	Activiteit
Woensdag 27 mei	Deadline voor laatste (tekstuele) wijzigingen
Donderdag 28 mei	Boekwerk aanleveren bij griffie ter verzending aan PS
Dinsdag 9 juni	Uiterlijke beantwoording technische vragen commissies 18-06
Woensdag 10 juni	Commissies BW en RM
Dinsdag 16 juni	Uiterlijke beantwoording technische vragen commissies 27-06
Woensdag 17 juni	Commissies EE, LG en BMM
Woensdag 8 juli	Provinciale staten

4 Participatie en rolneming

In deze Kadernota worden de beleidsmatige en financiële kaders voor de uitwerking van de Begroting 2027 weergegeven.

5 Communicatiestrategie

De Voorjaarsnota 2026 en Kadernota 2027-2030 worden gepubliceerd op www.begrotingzuidholland.nl. Ook wordt een nieuwsbericht op de website www.zuid-holland.nl geplaatst. Daarnaast wordt via een persmoment op maandag 1 juni aandacht besteed aan de Voorjaarsnota en Kadernota.